

נייג'ל האדמו"ר

בימים אלו חוגגים את יום הולדתו ה-110 של הקיסר היילה סלאסי. ערן סבאג על הרבי מלובביץ' של הראסטות

למעשה תנועה דתית מונותיאסיטית. כל השיי לוש, ההתגלמות בבשר והשילוב ברעיונות הדתיים בזרם אחד יצרו רווקא תנועה המאמינה באחדות, אלא שבדומה לתנועות דתיות היונקות את עיקר חיותן ממאות שנים של דיי כוי ורדיפה הרי המונותיאזים הזה הוא מיוחד במינו. הוא יוצא נגד החוק, נגד הגדרת הממסד הדתי לגונוני, וסביר להניח שהראסטות לא יגידו כל כך מהר את אמונתם בתור דת. המבנה והטמפרמנט של דת שמתגבשת על רקע חתי רנות קיומית עמוקה הוא מצד אחד מה שמחזיק אותה בחיים לשנים רבות, ומן הצד השני מה שמונע ממנה לגלוש עד מהרה ולהפוך לממסד דתי מאובן, שריבוי החוקים בו מכסה ומסתיר את האמונה, את ההתגלות, את אלוהים. לא אחת עמדנו כאן על הדמיון הניבט לעתים לעין בין רעיונות דתיים אצל הראסטפארי ובין הרי עיונות החסידים בראשיתם.

אולם לא רק בין שני אלה. גם הכנסייה השחורה הדרומית (בארצות הברית) היא אחת לתנועות תיקון העולם הדתיות שלעיל. ולכן גם כל הניגונים היוצאים מבתי המדרש הללו משותפים במהלך המוזיקלי (ושלא לדבר על נושאי הניגון): הרגאיי, הבלוז, הניגון החסידי והצ'אנט ההודי. בכל אחד מאלו ישנו יסוד בלי תי מתכלה, שכל עוד בני אדם לא ניצחו את יצרים הרע, כל עוד המשיח לא בא, וכל עוד המוות הוא חלק מעולמנו, הרי יסוד זה נותר חי ומעורר סולידריות שתמיד תהא קשורה למצב שבו האדם מצוי (אם מבקש אמת הוא). בעליות ובירידות אתה מוצא את עצמך ממלמל כארוק איוו אמירה של איזה ראסטת שפגשת פעם, של איזה גורו שקראת, של איזה בלוז ששמעת, ושלא לומר כמה פסוקים נופלים מול עיני ההולך ברגל. היילה סלאסי בעצמו די הסתייג מן המעמד שנכפה עליו מצד חסידיו מאמיניו שהתרכזו בעיקר בג'מייקה, שם החלה התנועה, כאמור. כל ימיו היה חבר ומאמין ארוק של הכנסייה האנתיופית האורתודוקסית (שהיא עצמה כנסייה בעלת אופי מורכב ומס' תורי לא פחות), אך מכיוון שעסקינו לא ברצונו ובחלומותיו של היחיה, אלא בכוחם של אלה לגבש סביבם דרך חיים, הרי מאות מאות אלפי הראסטות האדוקים בעולם (וכאן אין לבלבל כל אחד שעוטה על ראשו את הדרדלוקס) הם עדות חיה לכך שהיה אדם אחד בעולם שנתן לאחר נתיב לשחרור, ולו אך שחרור העצמי. שנוכה בחיינו האלה בעולם הזה לצאת מהבי לי הבל ולעלות לקרקע עליונה יותר, לציון, זאת שבלב וזאת גופא.

אך ישב לו משה שרת על כיסא הגלגלים בוועידת מפא"י העשירי רית באולם אוהל שם בראשית שנת 1965. ושם אמר לבן גוריון ולכל מי שרצה לשמוע, כי יש להדוף את טענותיו של בן גוריון הריפה חזיתית כללית ולשוב ולהתפנות לבעיות העתיד. ללא מורא וללא כיפוף הגב. וזאת נעשה, חברים, נתפנה לבעיות העתיד וההווה. על כל פנים, בוודאי לא נפלא מכם דמיון פניו של משה שרת לפניו של הקיסר היילה סלאסי הראשון. בימים אלו חוגגים ההמונים את יום הולדתו ה-117 של סלאסי. בניגוד לשרת, שלבד מן העמותה להנצחתו ולניסיונות מעריציו (בצדק רב לפרקים) לעורר את העברים בארץ ישראל להתעניין קצת יותר בכתביו, הרי סלאסי אינו זקוק לכך. "היילה סלאסי" היא גם ברכת שלום וגאולה בין חסידיו, בערך באותו אופן שבו היו מתנגדי בן גוריון בתקופת הפרשה מברכים זה את זה בהיפגשם ב"קדושת משה שרת".

ב-1930 הוכתר סלאסי לקיסר אתיופיה. הבנת עניין הקיסרות, שלטונו ארוך השנים, עמידתה העצמאית של אתיופיה וגאוותה המסורתית היא בסיסית להבנת מעמדו של היילה סלאסי עד היום ולהבנת העובדה שני תשחרות בארץ ישראל חוגגים את יום הולדתו יחד עם חבר מרעים בכל העולם. הסיבה המרכזית לכך שאנו מעלים עוד את זכרו של סלאסי, ואף בלא יודעין חשים קרבה מנטלית לאיש, היא הודות לתנועת מעריציו-חסידיו, הלוא היא תנועת הראסטפארי. הראסטות האמינו כי הכתרתו של סלאסי לקיסר ב-1930 היתה סימן לנבואה שהתגשמה, כי למעשה סלאסי, נצר לשושלת הסולומונית ובן למשפחת מלוכה, הוא ריאנקרנציה, היינו התגשמות של האלהות בעולם הזה, בתוך כך גם של ישו - לא עלינו - וכמובן הוא הוא המשיח, הוא "אריה יהודה", הוא גם ג'ה. המילה סלאסי ככל הנראה באה מן העברית בהוראת השיי לוש, והמילה היילה (שמזכירה את הקריאה הברברית של הגרמנים בשנות ה-30 באירופה) יונקת מהוראת הקדושה. סביב הרעיון הזה ובעידודם של הוגים ומשחררים שחורים כמו מרקוס גארווי הפך סלאסי, שלא ברצותו, יש לומר, להיות אלוהות הדורכת על פני האדמה. דמות האמורה ביום מן הימים לשחרר את כל בניו של האל משעבוד מלכויות, ורצוי לה-תחיל כמובן עם השחורים. אבל פה העניין קצת מסתבך ולבסוף מתפשט. הראסטות הם

בתמונה העליונה והתחתונה היילה סלאסי משמאל דיקון עצמי, ערן סבאג

הראסטות האמינו כי הכתרתו של סלאסי לקיסר ב-1930 היתה סימן לנבואה שהתגשמה